

ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Анотація. В статті визначено проблеми та перспективи розвитку пенсійної системи України, обґрунтовано та проаналізовано функціонування Пенсійного фонду.

Ключові слова: Пенсійний фонд, пенсійне забезпечення, пенсіонер, пенсійна реформа.

В умовах формування соціально-економічної відповідальності держави перед громадянами, які закінчили трудову діяльність у зв'язку зі своїм віком, питання пенсійного забезпечення є одним з найактуальніших. Тому формування оптимальної моделі пенсійного забезпечення, що враховує соціальні та економічні аспекти життя суспільства, є важливим завданням багатьох держав.

Невід'ємним інструментом накопичувального рівня пенсійного забезпечення є державні пенсійні фонди, вони акумулюють грошові внески застрахованих осіб в економіку країни через довірче управління, для подальшого їх збільшення. Необхідно відзначити, що, на сьогоднішній день, в порівнянні з іншими західними країнами, питання про необхідність вдосконалення пенсійної системи в Україні є досить актуальним. Незважаючи на тривалий термін існування реформи, державою було реалізовано лише третина поставлених цілей: коефіцієнт заміщення (відношення пенсії до заробітної плати) знижується, дефіцит бюджету Пенсійного фонду України зростає, а кількість осіб, які використовують недержавні пенсійні системи, покликані виправити ситуацію, що склалася, росте дуже повільно. Пов'язано це як з відсутністю механізмів, що дозволяють посилити відповідальність працівника за майбутню пенсію, так із незнанням тих пенсійних продуктів і послуг, які пропонують недержавні пенсійні фонди. Таким чином, в Україні є необхідність проведення аналізу аналогічних систем інших країн, що мають більший досвід їх використання, виявлення позитивних і негативних результатів діяльності в даній сфері з метою можливості застосування даного досвіду щодо ситуації, що склалася в системі недержавного пенсійного забезпечення в Україні.

Нинішня система пенсійного забезпечення передбачає, що всі відрахування з заробітних плат працюючого населення спрямовується до ПФ, а потім іде розподіл цих коштів серед пенсіонерів. Тобто, вона передбачає, що діти утримують своїх батьків, а не те, що працюючий відраховує кошти на свою пенсію, як дехто вважає. Попри це система дає серйозні збої в наявних

умовах. Наразі в Україні чисельність населення зменшується, народжуваність падає, і, відповідно, зменшується кількість працюючого населення.

На сьогоднішній день один працюючий повинен утримувати одного пенсіонера. Навіть при середній пенсії в 1,5 тис. грн. – це є само-собой неможливим, адже середня заробітна плата в Україні становить трохи більше 3 тис. грн. Тобто, навіть якщо кожен відраховуватиме в ПФ половину своєї заробітної плати, цього буде недостатньо для виплати всіх пенсій [5].

Ця проблема почала набувати таких масштабів 10 років тому. Саме з 2014 року уряд запровадив використання пенсійних виплат як політичного інструменту. Це логічно, адже 30% виборців – це пенсіонери і, на відміну від інших категорій, їх явка на виборах, ніколи не давала підстав сумніватись в сукупності інвестиції. За 12 років розмір середньої пенсії збільшився в 10 разів, все це все одно не є показником порівняно з іноземною діяльністю у сфері пенсійного забезпечення. Порівнявши рівень життя пенсіонерів в Україні та за кордоном можна зробити висновки, що при переході на ринкову модель ми не врахували деякі нюанси, до них відносяться і недоліки сучасної політики ПФ [4].

Актуальність теми дослідження полягає в необхідності вивчення проблем пенсійного забезпечення населення, зокрема, діяльності Пенсійного фонду України, оскільки світова практика ринкових відносин переконує в тому, що значення цієї галузі фінансової системи країни є дуже великим для нормального функціонування економіки та відповідного рівня життя населення, це проминуло межу працездатного віку.

Серед вчених економістів, котрі досліджували питання фондів фінансових ресурсів цільового призначення в своїх наукових працях, були наступні: Адамик О. В., Шевчук Л. П., Бондар І. К., Романенко О. Р., Гнибіденко І. Ф., Шклярський Ю. О., Лондар С. Л., Науменкова С. В., Корсетті Д. Б., Шмідт-Хебель К., Демінг У. Е..

Метою проведення дослідження є: дослідження теоретико-методологічних основ діяльності Пенсійного фонду України, а також шляхи, методи та пропозиції реформування системи пенсійного забезпечення, пенсійної системи України.

Об'єкт дослідження: стан та перспективи розвитку пенсійної системи України, особливості функціонування Пенсійного фонду.

На нашу думку, до основних проблем функціонування Пенсійного фонду можна віднести недостатність реального фінансування. Сучасний стан економічної ситуації в Україні нестабільний, а це призводить до втрати стабільного основного джерела фонду – нарахування на фонд заробітної плати.

Проблема формування Пенсійного фонду може бути вирішена за допомогою новітніх підходів. В цьому контексті першочерговим завданням є проведення повномасштабної пенсійної реформи, оскільки тільки так можна докорінно поліпшити становище сьгоднішніх пенсіонерів при стимулюванні економічної активності населення працездатного віку.

Необхідно стимулювати населення реєструвати свої доходи і сплачувати внески до пенсійних фондів, щоб забезпечити необхідний зв'язок між характером трудової діяльності (тривалістю стажу і сумою внесків до пенсійних фондів) та матеріальним забезпеченням на старість.

В результаті проведеного дослідження бачимо, що для забезпечення стабільного функціонування пенсійної системи необхідно:

– посилити платіжну дисципліну стосовно сплати страхових внесків до Пенсійного фонду України;

– забезпечити встановлення адекватності, обґрунтованості та прийнятності рівня фіскального навантаження на фонд оплати праці;

– розширити базу нарахування страхових внесків, у тому числі за рахунок легалізації зарплати та підвищення її рівня, скорочення неповної зайнятості та безробіття;

– вдосконалити законодавство в частині повноважень здійснення державного нагляду в системі накопичувального пенсійного забезпечення, а також посилення ролі Мінекономіки у запровадженні обов'язкової накопичувальної пенсійної системи;

– сприяти підвищенню інвестиційної привабливості боргових зобов'язань і ліквідності акцій вітчизняних емітентів;

– розширити напрями інвестування пенсійних активів за наявності сприятливих умов на фондовому ринку та макроекономічної стабільності.

Список використаної літератури

1. Кремень О. І. Фінанси : навчальний посібник / О. І. Кремень, В. М. Кремень – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.

2. Кудряшов В. П. Фінанси : навчальний посібник / В. П. Кудряшов Херсон: Олдіплюс, 2011. -352 с.

3. Пилявець В. М. Фінанси : навчальний посібник / В.М. Пилявець, М. Т. Пилявець. – К.: «Аграрна освіта», 2010. – 306 с.

4. Журнал проблеми економіки : www.problecon.com

5. Журнал «Економіка розвитку» : www.ed.ksue.edu.ua